

Bilaga 13: Kvalitetspolicy (förslag)

(Revideras årligen i samband med revideringen av styrelseinstruktionen)

1 Bakgrund

Styrelsen för Samernas utbildningscentrum har uppdragit åt rektor att tillsammans med personalen att lämna förslag till en kvalitetspolicy för Samernas utbildningscentrum. Vad det gäller det offentliga skolväsendet är varje skola årligen skyldig att upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet. (1997:702). Några sådana krav har ej Samernas utbildningscentrum på sig med det är i skolans intresse att dokumentera kvalitetsarbetet på liknande sätt som övriga jämförbara skolor.

Varför kvalitetsredovisa?

Skolverket har i sina allmänna råd om kvalitetsredovisning inom skolväsendet följande förslag på syftet med att kvalitetsredovisa:

- ☞ Skolans elever, lärare, skolledning och övrig personal får en tydlig och gemensam bild av verksamheten som grund för att diskutera behovet av förbättringsåtgärder.
- ☞ Föräldrar, avnämare och andra intressenter får en god information om skolan. De kan därigenom delta i diskussioner om skolans utveckling, få mer insyn och – utifrån sina olika roller – ökat inflytande.
- ☞ Elever och deras föräldrar får ett bättre underlag för val mellan skolor, program, kurser osv
- ☞ Redovisningarna utgör också viktiga underlag för politiska beslut på lokal nivå.

Det grundläggande motivet att kvalitetsredovisa enligt skolverket är att redovisningarna skall fungera som hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten genom att skolans resultat och arbetet med att uppfylla skolans mål synliggörs.

Det offentliga skolväsendet har ett tydligt mål- och resultatorienterat system med tydlig ansvarsfördelning. Staten formulerar de nationella målen, skolhuvudmannen organiserar verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och tillför nödvändiga resurser. De professionella i skolan ansvarar för att tillsammans med eleverna utforma undervisningen. Skolhuvudmännen och skolorna ska verka för att de nationella målen uppfylls. De nationella delas in i kunskapsmål samt värdegrundsmål.

Skolverket föreslår en modell med rubrikerna mål, resultat och måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling som lämplig mall för kvalitetsredovisningen.

Myndigheten för kvalificerad Yrkesutbildning (KY) tar upp i sin kvalitetspolicy att alla kvalitetssystem inom utbildningsområdet måste bestå av tre huvudkomponenter:

1. Normsystem som uttrycker mål för verksamheten
2. Mätssystem som gör kvalitetsbedömningar och kvalitetsjämförelser möjliga
3. Processtrategi som gör att målen och mätresultaten omhändertas av organisationen i ett förbättringsarbete.

Kvalitet inom KY kan definieras hur väl utbildningen:

- ☞☞ Uppfyller nationella mål och normer
- ☞☞ Följer uppställda regler och riktlinjer
- ☞☞ Uppfyller andra uppsatta mål, krav och riktlinjer, förenliga med de nationella
- ☞☞ Kännetecknas av en strävan till förnyelse och förbättringar

KY:s kvalitetsstrategier skiljer även mellan begreppen kvalitetskriterier och kvalitetsindikatorer. Kvalitetskriterier beskriver vad kvalitet egentligen består i, och detta kan oftast vara svår mätbart. Indikatorer är kännetecknen på kvalitet och är mer mätbara. Ju fler indikatorer vi kan använda, ju mer kunskap om uppnådd kvalitet får vi.

Utifrån KY:s resonemang skulle Samernas utbildningscentrum kunna ha följande kvalitetskriterier:

- ☞☞ Utbildningar hos Samernas utbildningscentrum ska täcka samiska *samhällsbehov*
- ☞☞ Samernas utbildningscentrum ska erbjuda *rätt* utbildningar och dessa ska vara *bra*.

KY nämner även begreppet rättvisemål där KY ska motverka könsbundna val, motverka social snedrekrytering, främja personlig utveckling, studerandeflytande, demokrat och rättvis fördelning.

Frågan om Samernas utbildningscentrum erbjuder *rätt* utbildningar ska ständigt vara aktuell. Ett samiskt samhällsbehov ska täckas och intresse för utbildningen ska finnas. Här måste en avvägning ske mellan intresset för högre elevantal samt den relativt lilla målgruppen. Inom t ex samiska språk ser vi oftast mindre grupper speciellt inom syd- samt lulesamiska. Ändå är det av största vikt att skolan kan erbjuda dessa utbildningar.

Även frågan om utbildningarna är *bra* ska ständigt vara aktuell. Väl definierade utbildningsmål, lärarkompetens, utbildningsmiljö, innehåll och organisation samt uppföljning och kvalitetsarbete är viktiga ingredienser.

Nyckeln till ett kvalitetssäkringssystem bygger på en villighet och förmåga hos utbildningsanordnaren att själv värdera kvaliteten i sina utbildningar. Ett fungerande kvalitetssystem bygger på eget tänkande och i ett eget uppbyggande. Studerandeflytande är en annan viktig kvalitetshöjande kraft.

2 Metod för kvalitetsredovisning

2.1 Mål

De *nationella målen* i för offentliga skolväsendet är öppna så att de kan lokalt anpassas. Skolplanen i resp kommun uttalar den politiska kommunala nivån och vilka områden som ska prioriteras. *Skolplanen* måste formuleras konkret och tydlig så att den kan följas upp och utvärderas, samt vara ett bra underlag för budgetarbetet. Det är en uppgift för varje skola att förverkliga målen. *Arbetsplanens* syfte är att visa hur de nationella och kommunala målen skall uppnås och hur verksamheten ska organiseras. Vidare ska lärarna tillsammans med eleverna utforma undervisningsmål, välja arbetsmaterial, arbetsmetoder och former för utvärdering.

Jokkmokks kommun uppger följande huvudmål i sin kvalitetspolicy 2004-2007:

- ☒☒ Det personliga ansvaret
- ☒☒ Demokratiska processer
- ☒☒ Handlingsplaner
- ☒☒ Kunskapsmål
- ☒☒ Nyckeltal
- ☒☒ Kompetensutveckling

2.2 Resultat och måluppfyllelse

Plan för uppföljning/utvärdering

Det krävs ett bra system för egenkontroll för att skolan ska få en överblick över sina resultat. Det ska beskriva *vad* som ska följas upp och utvärderas, *varför*, *hur* och av *vem*. Här kan man skilja på *uppföljning* som är en mer löpande insamling av information av verksamheten, samt *utvärdering* som är en mer ingående granskning av valda delar.

Skolverket menar att *kvalitet* i skolan först och främst bör ses som graden av *måluppfyllelse*. *Likvärdighet* är ett annat viktigt begrepp när skolor ska bedömas. Detta visar hur viktigt det är med väl definierade och kända mål för resp linje och ämne. En annan indikation på hög kvalitet är hur skolan tar hand om elever med särskilda behov. Skolverket menar att om alla elever har fått det stöd de behöver utifrån sina förutsättningar att nå målen, är detta en stark indikation på hög kvalitet. Det blir då en *likvärdig* utbildning.

Kvaliteten påverkas även av förutsättningar som *lärarkompetens*, *lokaler och utrustning* samt *läromedel*. Undervisningens kvalitet kan värderas på olika sätt. Det sociala klimatet är en annan viktig värdemätare. Det kan röra frågor kring elevinflytande, mobbning, skolk etc

Det är även viktigt att det finns *handlingsplaner* för olika situationer.

Vad?

Det som ska följas upp är de mål som gäller för resp linje samt ämne. I den kommunala skolan ska arbetsplanen visa hur nationella och kommunala mål ska uppnås och hur verksamheten ska organiseras.

På Samernas utbildningscentrum definierar skolans styrelse målen. Över huvud taget är förutsättningarna annorlunda på en folkhögskola (Samernas utbildningscentrum är formellt ingen folkhögskola men liknar den skolformer mest). Det är nära mellan verksamheten och styrningen. En folkhögskola är friare att utforma sin verksamhet. Däremot har Samernas utbildningscentrum de sista åren mer och mer börjat tillämpa de nationella kursplanerna för att kunna erbjuda sina elever betyg. Detta sker i samverkan med KomVux i Jokkmokk. Här måste skolan anpassa sig till de kvalitetskrav som gäller inom det offentliga skolväsendet. Elever som får studiefinansiering genom t ex det tidigare Kunskapslyftet och nuvarande rekryteringsbidraget är automatiskt kopplade till systemet med nationella kursplaner. Övriga elever på skolan läser folkhögskoleliknande utbildningar men kan välja att få betyg enligt nationella kursplaner som är kompletterade med vissa lokala kursplaner som skolan tagit fram.

Det komplicerar situationen att skolan spelar på två planer. Ett kvalitetsredovisningssystem måste passa bägge systemen.

Hur?

Samernas utbildningscentrum tillämpar idag följande metoder för uppföljning och utvärdering.

- ✍ ✍ Enskilda elevutvecklingssamtal vid terminsstart med syfte att varje elevs individuella behov och önskemål lyfts fram. Det är viktigt att läraren får veta vilka förväntningar eleven har vid start. Här är det även lämpligt att fråga eleven vilken språk som önskas som undervisningsspråk. **Ansvarig: resp lärare**
- ✍ ✍ Gemensam enkät – genomförs minst en gång per läsår och utformas så att det är lätt att sammanställa. Resultatet kan vara ett underlag för diskussioner i resp klass. **Ansvarig: rektor**
- ✍ ✍ Klassvisa uppföljningsmöten ”Ämnesråd” ska genomföras en gång per termin i varje ämne. **Ansvarig: resp lärare.** Ämnesrådet kan ge synpunkter på:
 - Pedagogisk verksamhet och organisation
 - Arbetsformer
 - Studiematerial
 - Önskemål i det fortsatta arbetet
- ✍ ✍ Samverkansmöte (lärarmöte – elevkår) för att diskutera utbildningsverksamheten och:
 - Pedagogik, arbetsformer, studiematerial
 - Den sociala miljön
 - Principer för antagning
 - Ordningsregler
 - Trivsselfrämjande verksamhet
 - Utvärdering av kurserna
 - **Ansvarig för att kalla till samverkansmöte är rektor**
- ✍ ✍ Andra sätt att redovisa resultat är genom utställningar och annan pedagogisk dokumentation/elevarbeten, protokoll etc

2.3 Åtgärder för utveckling

Åtgärderna ska formuleras så tydligt som möjligt. När ska åtgärden ske och vem som är ansvarig ska framgå. Samtidigt kan en diskussion ske av hur målen är formulerade och om dessa måste ändras.

Styrelseinstruktionen för Samernas utbildningscentrum anger att styrelsen under sitt junimöte ska få information om vilka resultat läsåret har givit. Detta kan ses som en årlig kvalitetsredovisning som bör innehålla följande:

- ✍ ✍ information om aktuell elevsituation under det gångna läsåret (Antal elever som sökt, antagits, påbörjat utbildningen, avbrutit studierna etc).
- ✍ ✍ hur kvalitetsarbetet genomförts under läsåret enligt planen för uppföljning/utvärdering.
- ✍ ✍ resultat av enkäter
- ✍ ✍ åtgärder för förbättring

Detta är ett lämpligt tillfälle för styrelsen att se över mål och inriktning för verksamheten. Då styrelseinstruktionen ska ses över årligen omfattar detta även de olika handlingsplanerna inkl denna kvalitetspolicy.

3 Slutsats

Samernas utbildningscentrum ska bedriva ett aktivt kvalitetsarbete genom att

- ☒ ha starka nätverk till det samiska samhällslivet och dess behov av utbildningar
- ☒ ha tydliga och aktuella mål för verksamheten, utbildningslinjerna och kurserna
- ☒ ge studenter en god information innan och vid start om utbildningen
- ☒ ha aktuella handlingsplaner och policys
- ☒ ha ett aktivt studerandeflytande och en aktiv elevkår
- ☒ ha bra lärarkompetens
- ☒ ha en bra studiemiljö och bra utrustning/läromedel
- ☒ ha en bra studerandeservice/administration och arbetsmiljö för anställda samt elever
- ☒ erbjuda rätt utbildningar
- ☒ ha väl fungerande metoder för uppföljning och åtgärder
- ☒ upprätta en årlig kvalitetsredovisning efter läsåret som delges styrelsen på dess junimöte